

Część 6 Efekty ewaluacji wewnętrznej

Data przeprowadzenia warsztatu refleksyjnego

14.02.2024

W warsztacie uczestniczyli:

Członkowie LGD	0
Członkowie Zarządu LGD	2
Członkowie Rady LGD	2
Członkowie organu kontroli wewnętrznej LGD	0
Pracownicy LGD	4
Inni mieszkańcy obszaru objętego LSR	0
Inne podmiotów obszaru objętego LSR	0
Przedstawiciele ZW	0
Przedstawiciele innych LGD	0

1.	Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?	<p>Z początkiem 2023 roku LGD ogłosiła nabór na podejmowanie działalności gospodarczej, który zakładał pozyskanie min. 13 wniosków. Wpłynęło 25 wniosków, z których pozytywnie oceniono 22, tworząc tym samym listę rezerwową. Pula dostępnych środków, zwiększona o różnice kursowe z przewalutowania EUR/PLN umożliwiła osiągnięcie planowanego w ramach naboru wskaźnika na poziomie 14 operacji. Był to 50 nabór wniosków w tym okresie programowania co w pokazuje skalę działania LGD. Zakładane w ramach realizacji LSR wskaźniki zostały w pełni osiągnięte bądź też wartość ich została przewyższona, z wyjątkiem jednego - Liczba rozwiniętych obiektów infrastruktury rekreacyjnej, którego poziom osiągnięcia nieznacznie odbiega od poziomu zakładanego i wynosi 98,41 %.</p> <p>Problem tkwi jednak w braku informacji o statusie wniosku po przekazaniu go do Urzędu Marszałkowskiego i wydłużonym w ostatnim czasie okresie jego rozpatrywania. Ogranicza to możliwości wpływu LGD na proces realizacji i rozliczenia operacji, a w konsekwencji na pełne wykorzystanie budżetu. Celem pełnego wykorzystania zakontraktowanych środków LGD powinno ponownie ogłosić nabór co byłoby, na tym etapie wdrażania strategii niełatwe. Jedynym realnym sposobem wykorzystania powracających do LGD funduszy byłoby przeprowadzenie operacji własnej.</p>
----	--	--

Pytania uzupełniające:

a)	Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?	Poziom realizacji finansowej i rzeczowej LSR nie wpływa negatywnie na realizację celów LSR.
b)	Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?	Brak informacji o statusie wniosku po przekazaniu go do Urzędu Marszałkowskiego i wydłużony w ostatnim czasie okres jego rozpatrywania stanowi dla LGD zagrożenie w wykorzystaniu budżetu LSR w pełni.
c)	Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?	Celem pełnego wykorzystania zakontraktowanych środków LGD powinno ponownie ogłosić nabór co, na tym etapie wdrażania strategii, nie jest łatwe. Jedynym realnym sposobem wykorzystania powracających do LGD funduszy byłoby przeprowadzenie operacji własnej.

2.	W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?	W chwili obecnej właściwie nie ma problemu niewystarczającej jakości wniosków. Te przygotowywane przez jednostki sektora finansów publicznych są bardzo dobre, a doświadczenie gmin w realizacji operacji powoduje, że nie trzeba obawiać się o osiągnięcie wskaźników. Jakość wniosków grantowych systematycznie wzrasta. Również jakość wniosków składanych przez przedsiębiorców uległa poprawie.
----	--	--

Pytania uzupełniające:

a)	W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?	Najwyższą jakość przejawiają wnioski składane w ramach działań infrastrukturalnych składanych przez pracowników gmin. Wśród wniosków z zakresu przedsiębiorczości, trafiają się wnioski gorszej jakości, co w głównej mierze wynika z zawichości i obszerności biznesplanu, choć i tu, na przestrzeni lat, możemy zauważyć znaczny progres. W przypadku wniosków grantowych, ich jakość także z roku na rok ulegała poprawie.
----	--	---

b)	Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR?	Na tym etapie wdrażania LSR, nie ma zagrożenia dla realizacji celów LSR. Jednakże należy zwrócić uwagę, iż w ostatnim czasie kluczowe znaczenie ma czas jaki upływa pomiędzy złożeniem wniosku, a jego realizacją. Nawet najlepsze wnioski nie wytrzymują konfrontacji z inflacją i zmieniającymi się warunkami biznesowymi. W konsekwencji to warunki zewnętrzne sprawiają czy dany wniosek będzie miał realną szansę na realizację i końcowe rozliczenie. Niestety w ramach ostatnio przeprowadzonego naboru z zakresu podejmowania działalności gospodarczej, pierwsze umowy z Wnioskodawcami zostały zawarte dopiero po upływie 6 miesięcy od przekazania wniosków do Urzędu Marszałkowskiego.
----	---	--

c)	Co można zrobić by podnieść jakość wniosków?	Z uwagi na zakończenie naborów w ramach PROW 2014-2020, LGD nie ma już wpływu na podniesienie jakości złożonych wniosków.
----	--	---

3.	W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?	Kryteria oddziałują na realizowalność wniosku w podobnym zakresie jak doradztwo. W procesie pisania wniosku wnioskodawcy zobowiązują się do realizacji nawet najbardziej „wymagających” kryteriów, co nie zawsze sprzyja łatwości wypełniania zobowiązań na etapie realizacji. Z drugiej strony, mało różnicujące kryteria sprawiają, że o wyborze operacji do dofinansowania decydują mało merytoryczne warunki jak data złożenia wniosku. Trzecim wymiarem odnoszącym się do jakości kryteriów jest ich użyteczność po stronie Rady LGD. Precyzja w formułowaniu zapisów stanowi o tym, czy członkowie Rady będą mieć trudności w ich zastosowaniu, a w dalszej konsekwencji jak wielu wnioskodawców będzie się odwoływać od oceny. Wszystkie powyższe aspekty powinny być uwzględnione w procesie tworzenia kryteriów w nowym okresie programowania.
----	---	---

Pytania uzupełniające:

a)	Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?	Bazując na przeprowadzonych naborach, możemy stwierdzić, iż kryterium Innowacyjność oraz wprowadzone w 2021 r. kryterium Rozwój produktu lokalnego/ tradycyjnego/regionalnego o charakterze produktu rolnego; krótkie łańcuchy dostaw nieprzetworzonej lub niskoprzetworzonej żywności nie spełniło w pełni swoich założeń. Wnioskodawcy próbując zdobyć punkty w ramach ww. kryteriów, wprowadzają do swego pomysłu na biznes elementy do niego niepasujące, nie podejmując realnych i znaczących działań w ich kierunku. Tylko nieznaczna część wnioskodawców nakierowuje się na realizację zadań bezpośrednio związanych z ww. kryteriami.
----	--	---

b)	<i>Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?</i>	Zgłaszane przez Wnioskodawców wątpliwości odnośnie kryteriów, o ile występują, koncentrują się w głównej mierze na kryterium Innowacyjności. Wszelkie niejasności są wyjaśniane na bieżąco.
c)	<i>Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?</i>	W związku z kończącym się okres programowania, nie przewiduje się zmiany kryteriów wyboru operacji. Wszelkie zgłaszane uwagi i zastrzeżenia w ich zakresie należy przeanalizować przystępując do opracowywania nowych kryteriów na kolejny okres programowania.

4.	W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?	Wszystkie wybrane do realizacji projekty w ramach LSR niemalże w pełni zapewniają osiągnięcie zaplanowanych w strategii wskaźników, przyczyniając się do realizacji jej celów. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne, a zatem każda operacja wybrana do realizacji w ramach LSR wpisuje się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD.
----	--	--

Pytanie uzupełniające:

a)	Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?	Zmiany sytuacji globalnej znacząco odbiły się na warunkach funkcjonowania przedsiębiorców, jak również samorządów. Wzrost dostępności funduszy rządowych dla gmin spowodował, że środki LGD stały się dla samorządowców mniej atrakcyjne. Zmiany gospodarcze oraz społeczne negatywnie wpłynęły na sytuację wnioskodawców. Wysoka inflacja, trudności w dostępności maszyn i urządzeń i ogólna niepewność na rynku utrudniają funkcjonowanie przedsiębiorcom, także negatywnie odbijają się na działaniach infrastrukturalnych podejmowanych przez samorządy. Dezaktualizacja kosztorysów, zwłaszcza przy wydłużonych terminach weryfikacji wniosków w Urzędzie Marszałkowskim, może skutkować odstępowaniem od podpisania umowy oraz rozwiązywaniem umów już podpisanych. Lokalna Strategia Rozwoju powinna być bardziej elastyczna by sprostać tak dynamicznie zmieniającym się warunkom. Nowe wyzwania powinny mieć odzwierciedlenie w możliwości szybkiej korekty zarówno po stronie wskaźników, jak i zakresu operacji potrzebnych dla rozwoju lokalnego.
----	--	---

b)	Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować?	Duży obszar LGD powoduje, że gminy są zróżnicowane. Zależy to w mniejszym stopniu od wielkości samej gminy, czy oddalenia od siedziby LGD, a bardziej od zasobności mieszkańców i samorządu. LGD musi niezmiennie kontynuować działania aktywizacyjne, integracyjne, koncentrując uwagę na gminach słabiej rozwiniętych, celem wyrównywania szans na obszarze LGD.
----	---	--

5.	Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?	System wskaźników sprawdza się i dobrze odzwierciedla one postępy realizacji strategii. Problemem jest natomiast brak systematycznych informacji o statusie wniosków weryfikowanych w UM. Utrudnia to podejmowanie skutecznych interwencji czy to w zakresie wspierania wnioskodawców czy zmian w harmonogramie naborów. Jakość wskaźników pozytywnie uwidoczniła jest w grantach, gdzie pełna kontrola LGD pozwala na skuteczne działanie i reagowanie na zjawiska niepożądane.
----	--	--

Pytania uzupełniające:

a)	Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?	Zbierane przez LGD dane są wiarygodne, a źródła trafne. Bazują na prowadzonym na bieżąco przez biuro LGD monitoringu realizacji LSR. Opierają się na informacjach przekazywanych z Urzędu Marszałkowskiego, ale również bezpośrednio od beneficjentów pomocy, za pośrednictwem wypełnianych przez nich, po realizacji operacji, ankiet monitorujących.
----	---	--

b)	Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?	W kwestii LGD pozostało jedynie monitorowanie realizacji wskaźników z nierozliczonych jeszcze naborów.
----	---	--

6.	Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?	Kilka lat stosowania procedur sprawiło, że te nie są problemem dla LGD, jak również dla wnioskodawców systematycznie współpracujących z LGD. Dla osób niemających doświadczenia w aplikowaniu o środki pieniężne, są obszerne, często zawiłe. Wnioskodawcy, na ogół, nie zagłębiają się w całość obszernych procedur a wiedzę o nich czerpią ze szkoleń i doradztwa. Wszelkie niejasności w ich zakresie biuro LGD stara się wyjaśniać na bieżąco, w ramach prowadzonego doradztwa. Z uwagi, iż procedury są skorelowane z Wytycznymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, LGD nie ma niestety możliwości ich dowolnej modyfikacji.
----	--	--

Pytanie uzupełniające:

a)	Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?	Na tym etapie wdrażania strategii nie ma już powodów do zmian procedur. W kontekście nowego okresu programowania wydaje się koniecznym opracowanie nowych procedur w sposób, który ułatwi ich rozumienie przez wnioskodawców. Dodatkową zaletą byłoby opracowanie wspólnych dla wszystkich LGD w województwie, takich samych procedur. Pozwoliłoby to na jedną interpretację w kontekście UM, ale również wzajemne wsparcie LGD w stosunku do problemów, z jakimi mogą borykać się Wnioskodawcy.
----	--	--

7.	Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?	<p>Uczestnicy warsztatu refleksyjnego pozytywnie ocenili pracę pracowników biura LGD pod kątem działań informacyjno - promocyjnych, doradczych i animacyjnych.</p> <p>Zgodnie z harmonogramem Planu Komunikacji w 2023 roku Stowarzyszenie Dolina Pilicy przeprowadziło kampanię informacyjną dla lokalnej społeczności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • artykuły na stronie internetowej LGD oraz portalu społecznościowym, • ogłoszenia dotyczące naborów, • organizację 5 spotkań informacyjnych na temat efektów realizacji LSR, • wydanie albumu „Ilustracja efektów wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na obszarze działania Stowarzyszenia Dolina Pilicy w perspektywie finansowej 2014-2020”. <p>W przedziale czasowym 18.05.2016 r. (od podpisania umowy ramowej) do 31.12.2023 r. LGD udzieliła doradztwa 469 potencjalnym beneficjentom (przy jednokrotnym uwzględnieniu wnioskodawcy w całym okresie programowania), w tym 379 osobom/podmiotom w zakresie przygotowania wniosku o przyznanie pomocy.</p> <p>LGD systematycznie wdraża i rozwija markę lokalną Dolina Pilicy zwolnij bieg... jest to narzędzie promocji produktów i usług lokalnych związanych z regionem, oferowanych przez twórców i usługodawców z obszaru działania Stowarzyszenia Dolina Pilicy. Kontynuując prowadzony od 2019 r. program rozwoju Marki Lokalnej Dolina Pilicy, Stowarzyszenie w dniach 15.06.2023 r. – 14.07.2023 r. przeprowadziło w ramach już 5-jej edycji nabór wniosków o przyznanie prawa do używania i posługiwania się Znakiem Promocyjnym Marki Lokalnej Dolina Pilicy zwolnij bieg... oraz o przedłużenie Umowy licencyjnej. W ramach naboru złożono 12 wniosków na nowe produkty oraz 10 wniosków o przedłużenie umowy licencyjnej. Certyfikat marki przyznawany jest w kategorii produktu, usługi lub inicjatywy. W latach 2019-2023 Znak Marki Dolina Pilicy mógł być używany przez 12 produktów spożywczych, 6 produktów rękodzielniczych, 3 usługi i 3 inicjatywy (łącznie 24 certyfikaty).</p> <p>W 2023 r. Stowarzyszenie skoncentrowało działania na przygotowaniu LSR na kolejny okres programowania 2023-2027. W każdej gminie członkowskiej zostały przeprowadzone konsultacje społeczne. Na stronie internetowej Stowarzyszenia zostały uruchomione e-konsultacje, została udostępniona do wypełnienia ankieta oraz karta pomysłów celem zbierania propozycji działań do potencjalnej realizacji. Zostało przeprowadzone spotkanie on-line ze wskazaniem na przedsiębiorców, rolników. W ramach pracy Zespołu Roboczego zorganizowano dodatkowe spotkania w formule wywiadów dialogu społecznego. Zostały przeprowadzone 3 spotkania z organizacjami pozarządowymi (KGW, OSP) w siedzibach tych organizacji. Ponadto, aby włączyć do prowadzonego dialogu osoby młode, seniorów, odbyły się także 4 spotkania dedykowane tym grupom. W biurze Stowarzyszenia uruchomiono stały Punkt konsultacyjny otwarty przez 5 dni w tygodniu od godz. 8.00 do 16.00.</p> <p>Wypracowany w takiej formule projekt LSR został poddany społecznej analizie na stronie internetowej Stowarzyszenia, jak również podczas podsumowującego zebrania konsultacyjnego LSR w dn. 02.06.2023 r. w Sławnie. Uwzględniając wszystkie wnioski, jakie dotarły do Zespołu Roboczego, po wprowadzeniu końcowych korekt, 7 czerwca 2023 r. Stowarzyszenie złożyło w UM nową LSR na lata 2023-2027 odpowiadającą na potrzeby wspólnej, wypracowanej partycypacyjnie wizji rozwoju obszaru 15 gmin, członków LGD.</p>
----	--	--

8.	a) Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?	W kolejnym okresie programowania należy postarać się o uproszczenie procedur, podjąć działania w zakresie zmniejszenia liczby niezbędnych do złożenia dokumentów na etapie aplikowania o przyznanie pomocy, jak i jej późniejszego rozliczenia, niezmiennie upowszechniać informacje o podejmowanych przez LGD działaniach, by docierać do jak najszerszego grona odbiorców.
9.	Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR	Nie zgłoszono.
10.	Sposób wykorzystania rekomendacji	Rekomendacje wypracowane w toku ewaluacji wewnętrznej, której podsumowaniem był warsztat refleksyjny, po przeanalizowaniu, wykorzystane zostaną na potrzeby realizacji LSR w kolejnej perspektywie finansowej 2023-2027.